

РОСТ І ФОРМОУТВОРЕННЯ СКЕЛЕТА У ВІКОВОМУ АСПЕКТІ

©М. В. Ющак, І. І. Боймиструк, О. М. Ющак, А. В. Гантімуrow

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України»

Складність вивчення індивідуальної і групової мінливості полягає в багатоплановому підході до головної проблеми морфології – співвідношення частини і цілого в процесі індивідуального розвитку.

Роздрібненість онтогенезу людини за ступенями фізичного розвитку на велику кількість вікових груп ускладнює дослідження і потребує об'єктивних оцінок для аналізу отриманих даних. Долю виду чи окремої особи в боротьбі за існування вирішують її дії, пов'язані із ступенем структурно-функціональної адекватності локомоторного апарату, зокрема кісткової системи. Але до теперішнього часу не існує загальної теорії, єдиної моделі, яка б складала основу розвитку скелета в постнатальному періоді для всіх видів хребетних тварин і людини, незалежно від середовища існування і способу пересування. Останнім часом лабораторні дослідження все частіше проводяться на лабораторних тваринах, зокрема білих щурах, що дозволяє компактніше прослідкувати всі вікові зміни на короткому проміжку часу, пов'язаному з тривалістю життя тварин.

Кістки білих щурів-самців досліджували щотижня, починаючи з одного місяця і закінчуючи дво-

ма роками. Проводили їх остеометрія, гістологія епіфізарних хрящів і діафізів довгих кісток з морфометрією окремих ділянок і зон, ультраструктурне дослідження, хімічний аналіз і стійкісні властивості. Цифрові дані оброблялись методом варіаційної статистики.

Порівнюючи дані літератури з нашими дослідженнями остеогенезу тварин безперервного росту можна в онтогенетичних перетвореннях кісткової системи умовно виділити три періоди: 1. Від одного до восьми місяців – стадія інтенсивних процесів кісткоутворення; 2. Від восьми до п'ятнадцяти місяців – період стабілізації перебудови онтогенезу; 3. Від п'ятнадцяти місяців – період регресивних змін із превалюванням процесів резорбції. У вищеназвані етапи росту і формоутворення скелета структурні особливості, динаміка співвідношення остеометричних розмірів, темпи мінералізації, активність ферментів, морфометричні показники, тривкісні якості, ультрабудова кісткових і хрящових клітин мають свої певні характеристики, що диктує необхідність диференційовано підходити до оцінки репаративних змін в кістках у різні вікові періоди.